Ч. 141 (14.390). Львів, пятниця 26. червня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції 223-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Напередодні автономії Підкарпатської Руси.

Заяви двох відповідальних чехословацьких державних діячів.

(Від нашого кореспондента).

Прага, червень 1936.

Недавно я писав до „Діла“, що всі дані говорять за те, що Підкарпатська Русь стоїть ніби напередодні своєї належної їй автономії. Нині наведу нові докази на те, взяті з голосів двох відповідальних урядових чехословацьких чинників, а саме міністра внутрішніх справ і премієра Чехословаччини.

Минулого тижня відбув чсл. міністер внутрішніх справ д-р Черни офіційну інспекційну поїздку по Підкарпатській Руси. У своїй промові, виголошеній при відкритті нового будинку краєвого уряду, мін. Черни виразно заявив, що Підкарпатська Русь саме закінчує перший етап, який її веде безпосередньо до одержання автономії. Ще виразніше і докладніше сказав про це чсл. премієр д-р Годжа на зїзді словацьких учителів в Штубнянських Теплицях. Він заявив: „Не полишаю на боці ані такої проблеми, як та, яку ставить перед нами обовязок відповідальности за Підкарпатську Русь. Треба жалувати, що минуло стільки довгих років, заки ми приступили до вирішування пекучих питань на Підкарпатській Руси. Не може бути ніякого й того найменшого сумніву, що свої зобовязання супроти Підкарпатської Руси і ті, які на нас накладають мирові договори, як теж і ті, що пливуть з демократичного духа нашої держави, ми виконуємо. Першим і найважнішим кроком на цьому шляху є витворення такого губернаторського уряду Підкарпатської Руси, який сам собою буде мати всі технічні й організаційні можливости підготовити такий правний стан, що цій частині чехословацької держави на основі конституції належиться. Не хочемо, щоб губернатор лиш репрезентував, ми хочемо, щоб він був дійсним губернатором країни у рямках даних законів. Іншими словами, ми конкретно хочемо для вирішування місцевих питань шкільних, культурних, мовних і місцевої адміністрації створити компетентний урядовий чинник з тою повною запорукою, що місцева адміністрація піде шляхом правного і державнополітичного порядку. В найближчому вже часі буде державним розпорядком створений губернаторський уряд Підкарпатської Руси з такими власне компетенціями і з відповідними референтурами. Таким чином ми досягнемо першого етапу у розвязці підкарпатської проблеми“.

Маємо враження, що Підкарпатська Русь, отже країна, де в більшості живуть наші брати, діждеться вже незабаром того, чого собі бажала, коли добровільно прилучувалася до чехословацької держави. Таке враження має теж і само населення Підкарпатської Руси і того моменту жде воно з нетерпеливістю. М—н.

Анґлія і Японія проти СССР. на конференції у Монтре?

МОНТРЕ, 25. 6. ПАТ. Авас. Вчора радили у Монтре над справою перепливу военних кораблів. При цій нагоді годі було дійти до порозуміння між Анґлією та Японією і СССР, який домагався, щоб обмежити право перепливу лише для нечорноморських держав; Анґлійська делеґація зробила проти того застереження і заявила, що попросить інструкцій від свого уряду. Також французи роблять деякі застереження.

МОНТРЕ, 25. 6. ПАТ. Технічний комітет конференції мав учора перше засідання, де радив над турецьким проектом

ЛЬОНДОН, 25. 6. ПАТ. Міродатні круги заперечують поголоски, немовби дійшло до поважної різниці думок між британською і совітською делеґацією.

ТОКІЮ, 25. 6. ПАТ. Міністерство маринарки і закорд. справ почали наради, щоб дати вказівки ял. делеґації на конференцію у Монтре. Адміралія допускає саму ревізію, але не годиться на те, щоб Туреччина давала окремі привілеї Совітам. Крім того Японія як нечлен Ліги Націй відмовляється дальше гарантувати безпеку в Дарданелях.

Британські зброєння — ґарантією проти війни.

ЛЬОНДОН, 25. 6. ПАТ. Райтер. На публичних зборах заявив перший льорд адміраліції таке: Не буде війни, як скріпимо впору і достаточно нашу армію та фльоту. Війна не мусить вибухнути, але може, бо у ній чимало вибухового матеріялу. Тому необхідно, щоб такі держави як Анґлія були досить сильні, щоб могли робити натиск для справи мира.

Також Болгарія проти санкцій.

СОФІЯ, 25. 6. ПАТ. Премієр Кіоссейванов заявив, що болг. уряд поручив своїм делеґатам до Женеви домагатися припинення санкцій.

НАРАДИ „ПІВНІЧНИХ ДЕРЖАВ“.

ЖЕНЕВА, 25. 6. ПАТ. На основі рішення підчас останньої сесії Ради Ліги Націй збираються нині представники Голяндії, Швеції, Норвегії, Данії, Фінляндії, Естонії та Швайцарії, щоб заняти спільне становище на найближчих зборах Ліги. (Ред.: Як відомо, згадані держави рішили були утворити один фронт, щоб протиставитися самоволі великодержав підчас позакулісових переговорів довкола пропозицій Гора—Лявала).

ШВАЙЦАРІЯ НЕ ВПУСКАЄ ГАЙЛЕ СЕЛЯССІЯ.

ЛЬОНДОН, 25. 6. ПАТ. Швайцарія не бажає собі, щоб негус поселився на її території, доки не замириться з Італією, тому він негайно після женевських нарад виїде до південної Анґлії

Анґльо-німецьке морське порозуміння.

ЛЬОНДОН, 25. 6. ПАТ. Перший льорд адміраліції сер Гор заявив у палаті послів, що всі питання, які торкаються анґльо-німецького морського договору вже полагоджені приязно та вдоволяючо; ніякої поважнішої різниці думок не було. На запит, як поступив би брит. уряд, колиб Німеччина знову укріпила острів Гельголянд, відповів мін. Гор, що це припущення мало імовірне, зрештою не належить до його ресорту.

ЕМАНЦИПАЦІЯ ІРЛЯНДІЇ.

ДЕБЛІН, 25. 6. ПАТ. Де Валера заявив у парляменті, що на основі нової конституції Ірляндія не матиме ґенералґубернатора, лише виборного голову держави.

Орієнтація на червону Москву — і вірнопідданість Польщі.

Львів, 25. червня 1936.

Що галицькі москвофіли мусять орієнтуватись на кожну Москву, без огляду на її краску та ідеольоґічний зміст, це річ зовсім ясна і зрозуміла. Від часу, коли так траґічно провалилась віра у непохитну тривкість і силу білого царя, — від часу, коли москвофільські біженці з Галичини пережили у країні своїх мрій (у Москві і Ростові н. Доном) найбільші наруги, закінчені для декою навіть розстрілом (пор. Бендасюк), для наших москвофілів були лише дві дороги: або зробити основну перевірку свого світогляду про єдину неділиму і „єдин русскій народ“ (140 міліонів!) та перейти в український національний табор, або погодитись зі зміною режиму в Росії, як на річ другорядну, та орієнтуватись далі на Москву, як уже червону столицю зреформованої, але далі істнуючої „єдиної неподільної“. В кожному разі москвофільство передвоєнного типу, згуртоване довкола „старокурсників“ з „Галичанина“ і „Русского Слова“ (реакціонери Маркова) та „новокурсників“ (націоналісти Дудикевича) — перестали істнувати. Не стало старорежімного російського уряду Протопопових, не стало й бутівничих патріотів типу Пуришкевича. „Русскій Исполнительний Комитет“, реактивований за українських часів, мало мав часу займатися засадничими ідеольоґічними питаннями: опержу актуальною була будова галицької української державности, потім треба було боронитись перед польськими адміністраційно-воєнними розпорядками. Як відомо, галицькі москвофіли пішли в рр. 1918-20. спільним фронтом з українським національним табором і щойно 29. VI. 1920. року відбулося у Львові перше москвофільське віче, на якому Лев Черкавський реферував політичну ситуацію у протиукраїнському та польсько-угодовецькому дусі, займаючи супроти Росії становище дуже туманне і неясне. Але „Русскій Голос“, який почав виходити якраз два роки пізніше (29. VI. 1922.), стояв ще на протипольському опозиційному становищі. І щойно від половини 1923. р., себто вже після ухвали Ради Амбасадорів, почалась справжня диференціяція москвофільського табору. Пригадаємо її у найважніших рисах: Недобитки колишньої „Галицко Русской Организації“ склали (1. XI. 1923.) „Русску Народну Організацію“, що була гуртком непримиримих реакціонерів, — величезна більшість відразу почала схилятися до большевиків та оснувала „Партію Народньої Волі“ (1. V. 1924.), яка перетворилась у „Сель-Роб“ і була розвязана як прибудівка Комінтерну (26. IX. 1932.), — вкінці третя група, що була радше гуртком кількох одиниць, склала фікційну організацію „Русску Аґрарну Партію“ (від 2. V. 1931.) ад узум влади. Після розвязання „Сель-Робу“ і безслідного загину РАП-и залишилась на місці „реґіональна група“ „Русского Національного Объединенія“, вже як загально-російської організації у цілій Польщі, — під назвою „Русска Селянска Організація“ (РСО, основана 29. VI. 1926.). Згодом „теоретик“ тої групи п. Сірко-Карелія-Бондаренко-Білинський склав цілу штудерну своєрідну „ідеольоґію“ з „русскою нацією“ і „укоаін

ським народом", „російським государством" і „українською державою", — про що вже у нас бувала широко мова. За всіми цими фразеольогічними параванами скрите звичайне московське єдино-неділимчество і щодо спільноти національної (окремої української нації взагалі нема, є лише „українофільські сепаратисти"!) і щодо московського територіяльного імперіялізму, який всякі змагання до державної самостійности вважає замахом на неподільну „русскую" землю. Але й тут починається заковика.

Річ у тім, що та РСО вважає можливим сидіти на двох стільцях: щораз виразніше схилятися до сучасної, себто комуністичної Росії, як свого ідеалу, та одночасно не вгавати у вірнопідданчих заявах супроти Польщі. З хвилиною, коли почалось проголошування „сталінівського патріотизму", коли реактивовано „червоних козаків", а гасло спільного фронту промостило московським впливам за неповна один рік в десятеро ширшу дорогу у Франції, ніж робота всіх Керенських і Мілюкових за 18 літ, — гін наших москвофілів до червоної Москви *мусить* кріпшати. Це зовсім зрозуміло. Річ тільки у тім, як він себе проявляє, чи хтось більше зручний, щоб його скрити чи — щиріший. Має РСО два пресові органи: „Русскій Голос" і „Землю і Волю". Перший з них — інтелігентніший, зручніший, хитріший, стоїть видно на становищі, що сама його російська мова достаточно маніфестує зусилля переконати світ, що тут, у Галичині, істнує московська національна меншина. Найбільш енергії „Р. Голос" витрачує на вмовлювання, що терміни „русскій" і „московський" чи „російський" це не одно і те саме, та що „русскій" обхоплює без решти й „українців" (у лапках) як „малоросів", що є племенем „русским". „Земля і Воля" у таку сміховину не бавиться. Писана українсько-московським волапіком, тарабарщиною, якою говорять між собою галицькі москвофіли, що не вміють ані літературної української, ані російської мови, „Земля і Воля" веде „практичну роботу", відповідно реферуючи і висвітлюючи події. Просимо брати число за числом, статтю за статтею. Про львівські й аналогічні інші вуличні криваві події реферувала „З. і В." як про маніфестацію, яка залишила „сильне впечатлініє" та гідна наслідування для селян як зразок „клясової солідарности". Про большевицьку руку у тих вуличних заворушеннях ані словечка, зате мали ми там пересторогу під адресою селян, що „могуча фаланга свідомих і адисциплінованих роздавить" тих, що „не учаться з приміров других кляс". Про „нове правительство Франції" пише „З. і В." неначе орган французького народнього фронту. Історія у Нагуєвичах представлена як інтрига і бешкет українських націоналістів, за Слонімським протестує член РСО проти трудностей, з якими нібі стрічається у Польщі совітська література. І т. д. і т. д., — совітофільство видне в кожного рядка того органчику.

Рішуче застерігаємось проти закиду, начеб ми хотіли цими увагами стягнути на „Землю і Волю" та всю РСО репресії уряду. Навпаки, ми переконані, що ані РСО ані її сухітниці ґазетки не мають у народі ніякого впливу і значіння: комуністична акція, яка йде тепер повною парою у краю, має далеко кращі і доцільніші засоби. Але від репресій до протекції — це величезна дорога. І цього вже ми не можемо второпати: як може на становищі державного комісаря Народнього Дому перебувати член тієї партії, що у своєму органі постійно і систематично настроює читачів якнайсимпатичніше до Совітів та яка тушує і промовчує все, що моглоб шкодити комуністичній роботі?!

Нова заповідь кольонізації Заліщиччини?

У ч. 150 „Ілюстрованого Курієра Цоденного" з дня 31. травня Т. Опйола „знавець" українських справ, пише репортаж з наших сторін. Описуючи (до речі, досить баламутно) богацтва нашого краю, дає на кінці раду, що не належить ніде парцелювати панських ланів, лиш саме у Заліщиччині і то виключно між кольоністів мазурів зі заходу. Забуває, що заліщицький повіт належить і так до найгустіше заселених та населення живе виключно з ріллі, не маючи тут ніякого промислу, ніяких заробків. Селянські господарства, це карловаті невистарчальні, 68 прц. усіх рільників має менше, ніж 2 га землі і селяни мусять, щоби вижити, заробляти на ланах. Господар 5-морговий, це вже „богач". Навпаки кольоністи, що набули зараз по війні землю за обезцінені корони і до двох літ сплачували безвартісними марками та платять дуже пиняво податки, дістають вічно субвенції та позички. Всетаки, як лиш трапиться купець, продають землю (розуміється, за доляри) і вертаються у своясі, кажучи, що з долярами таки ліпше там жити. Їх господарства, і то вповні вистарчальні, бо 20-моргові, зовсім не належать до найліпших; навпаки нераз не стає їм на прожиток до нового і нарікають не менше, а хто зна чи не найбільше, на теперішній режім.

Коли наш селянин садить на своїм пів морга тютюн, щоби взяти за цілорічну свою і своєї родини працю яких 150—200 зол., то мазур кольоніст тютюну зовсім не садить або садить на „спілку". Спілка ця виглядає так, що кольоніст дає поле, дрова на сушення, інспект та на своє імя дістає без ніяких трудношців концесію, а наш селянин, звичайно безземельний, цілий рік коло тютюну працює. Потім діляться наполовину одержаним за відставлений тютюн грошем. Такий спільник дістане від травня до грудня яких 120 зол. та має що цілий рік курити. Сам кольоніст ніколи майже не садить тютюну, бо каже, що йому „не оплатиться" цілий рік за 200 зол. працювати а закурити і так усюди дістане.

Пан Опйола мабуть не виїздив поза Заліщики і не видів мазурських кольоній, коли радить спроваджувати кольоністів, щоби садили виноград та помідори. На помідори є збут лише у найближчій околиці Заліщик і то не всюди вони вродять. Для винограду є тут дуже мало відповідного місця і то самі узбіччя, на котрі ніякий кольоніст не злакомиться.

Можна погратулювати краківському „Кур'єркові" таких співробітників-спеців від аграрних справ, помідорів, винограду і українських справ. На всьому тому, розуміється однаково: як останній анальфабет.

Острах з приводу т. зв. прикордонного закону.

Промова сен. Володимира Децикевича на плену і Сенату дня 24. червня 1936 р. до закону про охорону кордону.

„Впродовж нарад сенатської Адміністраційної Комісії над законопроектом про охорону кордону, зголосив я цілу низку поправок, що мали на меті перевести редакційні зміни проекту та злагіднити деякі його постанови. Комісія відкинула всі мої внесення і бачучи їх безвиглядність, не зголошую їх як внески меншости та не піддержую їх сьогодні. Одначе справа дуже важна тому, що торкається життєвих інтересів населення. Закон містить в собі дуже строгі постанови, що їх можнаб назвати навіть драконськими, якби вони були приноровлені безоглядно. Поміж населенням можна побачити незаспокоєння з приводу приписів, на основі яких можна кожного постійного мешканця прикордонної смуги виселити та позбавити його хліба і змоги утриматись, а далі можна також припинити на прикордонній смузі діяльність кожного товариства та кожної кооперативи. Річ зрозуміла, що охорона кордонів вимагає особливих заходів тому, що Польща не має багато природних границь, а крім цього деякі сусіди наказують особливу обережність. Одначе у всьому треба заховати міру і тому приписи повинні бути так стосовані, щоб населенню спричинювали якнайменші утруднення.

Крім цього можна побоюватись, щоби влада не вживала або рідше не надуживала приписів цього закону для осягнення інших цілей, як ті, для яких закон виданий, отже, щоби не було того, що французькі правники називають „відверненням влади". Тому булоб побажаним, щоб для успокоєння такого остраху, без сумніву слушного та обоснованого, уряд склав відповідну заяву".

КИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

Повновласти.

ВАРШАВА, 25. 6. ПАТ. Сенат ухвалив повновласти для уряду всіми голосами проти одного (сен. Шора).

У Палестині.

ЄРУСАЛИМ, 25. 6. ПАТ. Арабські демонстранти у Айнкарем передали через поліцію петицію до вис. комісаря, а тоді спокійно розійшлися.

Вчора звечір араби обстрілювали жид. оселю Атарон і звели гостру битву з брит. резервами, що прийшли на відсіч; один жид убитий. Біля Бетальфе 4-х арабів напало на брит. стежу; один з них згинув.

У Камадії застрілили з засідки одного жида.

ПАЦИФІКАЦІЯ.

ЄРУСАЛИМ, 25. 6. ПАТ. Брит. війська приступили до боїв проти арабів здовж залізн. шляху Єрусалим—Яффа. Біля села Дейбарем араби боронилися; двох з них убили, трьох ранили.

Бої в Китаю.

ГОНГКОНГ, 25. 6. Райтер. Біля м. Кіянг (південний Гунан) дійшло до короткої, але завзятої битви; кантонські війська заатакували були укріплені позиції північних.

ШАНГАЙ, 25. 6. ПАТ. Передні стежі кантонських військ дійшли до Генгчев і почали обстрілювати нанкінські війська, розложені перед брамами міста.

ОПРИШКИ ВИРІЗАЛИ ВІЙСЬКОВИЙ ВІДДІЛ.

ТОКІО, 25. 6. ПАТ. Банда хунхузів вимордувала відділ з 19-ох японських вояків.

Нові страйки у Франції.

ПАРИЖ, 25. 6. ПАТ. Робітники великої фабрики під Парижем Шенар-Вольк, які недавно вернулися до праці, почали знову окупаційний страйк тому, що дирекція звільнила частину персоналу, щоб зменшити кошти продукції, — пристосовуючи їх до нового законодавства.

ЛІКВІДАЦІЯ СТРАЙКУ МОРЯКІВ.

ПАРИЖ, 25. 6. ПАТ. Віцемін. торговельної фльоти заявив, що вчора дійшло до порозуміння між власниками кораблів і моряками, які нині вернуться до праці.

ПІСЛЯ РОЗВЯЗАННЯ „ФАШИСТІВСЬКИХ ЛІГ".

ПАРИЖ, 25. 6. ПАТ. Опираючися на розпорядку міністра, префект поліції заборонив носити відзнаки розвязаних організацій.

ПРОГРАМА БЕЛЬГІЙСЬКОГО УРЯДУ.

БРЮССЕЛЬ, 25. 6. ПАТ. Прем. Ван Зеланд виголосив програмове експозе, у якому заповів далекоідучі реформи, господарські і устроєві; закордонна політика залишиться без змін.

В ЕСПАНІЇ АРЕШТУЮТЬ СТРАЙКАРІВ.

МАДРИД, 25. 6. ПАТ. В Гуельві проголосили ґен. страйк, щоб солідаризуватися з гірниками з Ріо-Тінто. Губернатор признав страйк нелегальним і казав арештувати страйковий комітет.

ЗМІНА У МОСКОВСЬКОМУ УРЯДІ.

МОСКВА, 25. 6. ПАТ. На місце Рудаковського заіменували заступником комісаря лісового промислу Гендмана.

Бережанські містерії.

Ніччю з 10. на 11. червня 1936 р. невисліджені досі особи вчинили на міському кладовищі в Бережанах таке: На двох гробах польських вояків вивернули хрести, знищили зелень, розсунули землю та викопали огорожу, а на гробі поліціянтів, що в 1922 р. згинули в Конюхах, бережанського повіту, й були поховані у спільному гробі в Бережанах, розсунули камінну огорожу. Домовин не нарушено, тлінних останків теж.

Поліція перевела негайно труси й арештування між українською молоддю у Бережанах і довколичних селах, вимагаючи від арештованих виказати своє алібі в ніч з 10. на 11. червня ц. р. Всіх арештованих звільнено.

Два дні згодом на мурах міста появилася така (подаємо в перекладі з польської мови) відозва:

Нр. К. Д. 46/36.

ГОТІВКОЮ

500 зол. 500 зол.

НАГОРОДИ.

Ніччю на 11. VI. 1936. р. невідомі справники розкопали на цвинтарі в Бережанах спільну могилу вояків Польських Військ та спільну могилу вояків Державної Поліції.

Хто вкаже або допоможе схопити справників чи причиниться до виявлення їх, дістане нагороду

ГОТІВКОЮ 500 ЗОЛОТИХ.

Всякі інформації спрямовувати до Слідчого Виділу у Бережанах або на найближчу Станицю Державної Поліції.

А. Собоціньск
надкомісар.
Повітовий Комендант П. П. в Бережанах.
Бережани, в червні 1936.

•

„Ґлос Бжежаньскі“ (двотижневик, орґан „Međзнорганізацийного Комітету Порозумеваачего“), ч. 11. з дати Бережани, 15. червня 1936. р., що появився в кольпортажі 18. червня, тобто вже по появі тієї відозви Державної Поліції, на 5-ій сторінці пише таке:

Wandalizm zdegenerowanych i niepoczytalnych mlokosów.

Dnia 11 maja (має бути „червця“ — це помилка або недогляд коректора!) br. przeszyła miasto Brzeżany niewiarygodna wprost wiadomość o tem, że ślepi wprost w niszczącym wszystko co polskie członkowie U. O. N. — piani żądzą zwierzęcej zemsty za rzekomo doznane „krzywdy“ zburzyli, zdewastowali i rozkopali to, co najdroższe sercu polskiemu, cmentarz Poległych Bohaterów Polskich, żołnierzy i policjantów polskich. Zbolałe smutkiem oczy miejscowych Polaków z pogardą patrzyły przez dzień cały na skutki zwierzęcego instynktu rozszalałych mołojców. Czyż przysłowie „homo homini lupus“ tak jaskrawo musiało być potwierdzonem w naszej połaci kraju w XX. wieku i to na kościach i szczątkach tych, których szanuje najmniej cywilizowany nawet człowiek krajów barbarzyńskich. Jakżeż drażliwym jest ten przyczynek do łańcucha następstw ugody polsko-ukraińskiej, chociaż zdajemy sobie z tego sprawę, że lwia część pracowitego i spokojnego narodu ukraińskiego to barbarzyństwo potępia i piętnuje i z niem nie ma nic wspólnego.

Так гостро й категорично не виявила своєї думки навіть поліційна влада, єдино компетентна у цій справі!

Українська прилюдна опінія цікава довідатися: Чи редакція „Глос-у Бжежаньск-ого“ вже прослідила справу? Чи виявила вже виновників цього вчинку? Чи отримала вже проголошену нагороду? Колиж ні, то чому цензор бережанського староства пропустив цю нотатку, що цькує одних на других, заки ще виявлено справжніх виновників? А воно може бути й таке, що вони не матимуть нічого спільного не тільки з українським молодечим націоналістичним табором, але й загалом з українською національністю! Що на це кажуть ті, що є відповідальні за тон і характер змісту „Глос-у Бжежаньск-ого“?

А краківський „І. К. Ц.“ — пішов, очевидно, слідом бережанського півофіціозу й написав теж саме.

•

У звязку з тією подією, приїхав до Лапшина, бережанського повіту, війт ґміни Бережани Вирвіч з секретарем Розпендеком 15. червня ц. р. і скликав засідання громадської ради.

Накинувся на всіх радних, що „Лапшин розполітикувався“, зокрема молодь, що дійшло до того, що на весіллі в Лапшині 6. червня ц. р. музиканти кинули інструменти й почали обкидувати камінням солтиса з Гинович, що саме вертався з весілля з Лапшина, що співали „протидержавні пісні“ (?!) на весіллю, що — загалом „дуже зле діється“.

„У всіх моїх громадах знову зайшли такі факти розполітикування молоді, а найважніший факт цього розполітикування стався в Бережанах: якась „дзіч“ у вандальський спосіб знищила гроби польських героїв. Сліди йдуть до Посухова, Раю й Лісник. В порозумінні з п. старостою наложено на ґміну 1.500 золотих репресійної контрибуції. А тому, що в Лапшині стався такий факт, як співання протидержавних пісень і побиття солтиса — тому накладаю на Лапшин кару 600 золотих. Над цим замикаю всяку дискусію й прошу підписувати протокол“.

Радні просили, щоби п. війт сказав їм те все ще по українськи, бо вони добре не зрозуміли. Колиж він це зробив — радні заявили, що на весіллях бються споконвіку. Так воно було, є і буде. Люди є проти того, щоби собі взаємно нищити могили — хай померші спочивають спокійно — й тому такого протоколу не підпишуть. Можуть підписати протокол, що не треба нищити могил. Хай поліція шукає винних. Вони й громада нічого не винні — тому кари не приймають.

„Я сілон з вас зьбонґне! Мусі биць послух і дисципліна!“ — крикнув війт і поїхав.

Ніхто (крім солтиса, що мусів це зробити з уряду) — цього протоколу не підписав.

•

Ніччю з 30. на 31. травня 1936. р. знищив хтось входову браму на кладовищі Українських Січових Стрільців у Посухові, бережанського повіту.

Приїхав війт ґміни Потутори Познанський і поліціянти з Потутор. Взяли з читальні „Просвіти“ в Посухові (без відома Виділу) дошки, що куплені читальнею на будову домівки, казали забити браму. Зарядили варту в силі 10 осіб, що мала стояти біля кладовища. Чого берегти? Хіба муру — бо брама знищена. Варта була визначена на цілу добу вгори. Командант постерунку Соколовський казав подати собі спис членів читальні, виписав звідтіль всіх дорослих членів (а їх є ок. 60) і сказав членам читальні робити варту в ніч з 31. травня на 1. червня, „бо тільки члени читальні могли знищити браму!“ — заявив п. комендант.

Цікаво, що село мале, має двох постійних платних вартівників і хоч вони тоді робили варту біля кладовища — ніхто чомусь не може довідатися, хто знищив браму.

Ніччю з 30. на 31. травня ц. р. хтось розвалив і розкопав могилу хорунжого Українських Січових Стрільців Володимира Загульського на кладовищі в Конюхах-Середині, бережанського пов., що згинув у 1917. р. Хто це вчинив — не знають, але на місці вчинку знайшли люди характеристичний значок.

Ніччю з 30. на 31. травня ц. р. хтось знищив могилу Українського Січового Стрільця на кладовищі в Бишках, бережанського повіту, що згинув у 1917. році.

П. БЛІСС. 2

НЕСПОДІВАНКА.

(Докінчення.)

Так, сам раз для неї! Він оглянув цю накидку з усіх боків і чим довше їй приглядався, тим більше ставав вдоволений! Так за одним махом вдалось йому вбити дві мухи: позбудеться того дрантя, що давно вже заваджає в крамниці, ну, і буде мати право до вдяки за свій дарунок!

Підсміхався, затираючи руки! Нараз запримітив картку з ціною, пришпилену до накидки.

Трицять марок коштувало колись це дрантя! Хвилинку подумав, відтак витер „30“ а на це місце написав „50“. Так буде краще! Чим вища ціна, тим більше подиву викличе його дарунок.

Написав кілька слів побажань та оправдав свою відсутність на такому важному святі, запакував усе те разом і вислав на пошту.

•

Коли пакет прийшов на місце призначення і кузена Аманда прочитала слова вуйка Теодора перша її думка була:

— Мій Боже, він не прийде, а я хотіла просити в нього сто марок! — Вонаж з усією певністю рахувала вже на них.

Розчарування було велике, та воно зросло ще більше, як розпакували пакет і стали оглядати накидку. Мальвінка стояла при тому мовчки і безпомічна, бо дійсно не знала, як їй поставитись до такого подарунку! Так утішилася була побачивши пакет, а тут масш! Накидка!! І нащо вона їй здалася?..

Зате мамі скоро мова вернулась. У кожному разі не дуже то були любовні слова, що полетіли в її уст. Якби вуйко Теодор був їх почув, то певно не був би усміхався! Бо Аманда була не нижча, а то й не вторашня. Вона вже бодай десять літ тому бачила цю накидку у виставовому вікні свого любого кузена, і звіркувала відразу, що обдерували її крамничним барахлом!

— Проклятущий скупиндряга! — Так охрестила вона доброзичливо свого кузена і вкинула цю „ганчірку“, як назвала її, назад у коробку. Всунула її під шафу і копнула з досади ногою. Її лють була ще тим більша, що мусіла вона про це все мовчати, щоб не зразити собі багатого свояка, по якого смерти всеж може щось капнути!

За той час і Мальвінка заспокоїлася. Її очі знов засміялись і незабаром показалося, що вона — невідродна доня практичної матері.

— Маю вже, матусю! — клікнула вона весело. — Моя приятелька, Ліна Вольтре виходить незабаром заміж! От я і подарую їй цю накидку, як весільний дарунок. Карточку з ціною лишім, нехай бачить, що це коштувало пятьдесять марок.

Мама насторопшила вуха. Думка була не така вже погана, але всеж треба було цю річ роздумати.

— Думаєш що ми цим дрантям не поскромимось?

Але Мальвінка розвіяла геть усякі побоювання.

— Ніколи у світі! Люди в нашому містечку не розуміються на моді, а як тільки прочитають ціну пятьдесять марок, то не знати як будуть тішитися!

Зараз запакували накидку, вислали її Ліні Вольтер, щасливій нареченій і остаточно таки були раді Мальвіна з мамою. Заощадилиж гроші на весільний дарунок, а це щось значить!

•

Коли Мальвінка говорила, що її приятелька походить з малого містечка, то мала рацію. Але не звернула уваги на те, що саме маломістечкові люди є дуже практично настроєні.

І так воно було. Коли Ліна Вольтер оглядала з мамою дарунок, передовсім стали шукати картки з ціною.

— Ось, мамочко, пятьдесять марок коштує це дрантя!

А на це мама:

— Шкода тільки грошей! Повинна була тобі щось практичнішого дати твоя приятелька.

Та Ліночка тільки засміялася.

— Знаєш що, мамочко? Як ми будемо в Берліні, то по просту підемо до тої фірми, що тут на картці і вимінюємо цю накидку! Прецінь кожну куплену річ можна виміняти, коли комусь не подобається!

— Добре кажеш, дитинко, так і зробимо!..

Два дні пізніше ввійшли мати й дочка до крамниці пана Теодора Брайтбіґеля. Розуміється, спершу не говорили про заміну, тільки казали собі показати столове білля і аж коли вибрали комплет за пятьдесять марок, тоді щойно витягнули коробку з накидкою і любенько попросили замінити її.

Теодор Брайтбіґель, що стояв недалеко крамничного стола радувався в душі, що ці провінціональні гуски не торгуються, а тільки вибирають, думав, що його вдарить апоплексія!.. Він оперся об стіл, щоб не впасти. Витріщивши очі, вдивлявся у накидку, яку перед кількома днями власноручно запакував і вислав, а вона, видко так затужила за його крамницею, що назад вертається до неї!..

Не міг цього зрозуміти. Несподіванка була така велика, що в першій хвилині не знав, що має на це сказати.

Коли Ліночка Вольтер побачила, що купець якось нерадо забирається до заміни, сказала з притиском:

— Ця накидка, куплена у вас, як ця карточка з ціною доказує. Не розумію, чому не мали би ви її виміняти. Вона нам непотрібна!

Теодор Брайтбіґель вже вернувся до рівноваги духа. Всміхаючись кисло спитав:

— Вибачте мені, що спитаюся: звідки ви маєте цю накидку?

— Це весільний дарунок моєї приятельки! — відповіла вона, дискретно червоніючи.

Тепер знав уже Теодор Брайтбіґель, як стоїть справа. І в тому самому моменті огорнула його лють, така безмірна лють, що був би Ліну з її накидкою та мамою викинув до сто чортів. Але як поважний і ввічливий купець, мусів він любенько всміхатися, сказати кілька чемненьких слів і від-

. . . .

. . . .

Українська прилюдна опінія, що так щиро плекає культ полеглих, що з таким пієтизмом вшановує память героїв, що знає ціну тієї пошани і з пошаною ставиться теж до памяті навіть полеглих ворогів, що склали своє життя в отвертій боротьбі за свою ідею — цікава довідатися:

Чи компетентні для цього чинники ведуть у напрямі висвітлення цих подій та виявлення злочинців розшуки й доходження?

Чому про ці події, що заіснували далеко перед 10. червня нема ні слова згадки на сторінках „Ґлос-у Бжежанськ-ого“?

Чому адміністраційна влада не виявила свого становища до цих подій так само, як до першої описаної події?

Чому не знає про ці факти ПАТ, а коли може й знає, то чому мовчить?!

Проф. Микола Стороженко.

(З нагоди сотих роковин з дня його народження).

(Докінчення.)

Перша стаття М. Стороженка з тої серії появилася в ч. 10 журналу „Кіевская Старина“ 1888 р. п. з. „Перші чотири роки заслання Шевченка“. В цій статті М. С. оголосив декілька листів Т. Шевченка до княжни Варвари Репніної, безповоротну втрату яких оплакував біограф Т. Шевченка Михайло Чалий; виправив неточности і подав свої поправки на основі вказівок самої В. Репніної, що її часто відвідував він у Москві.

На сторінках того самого журналу вмістив М. С. у трьох числах статтю „Нові матеріяли для біографії Шевченка“, де подав справді багато нового матеріялу, лист В. Репніної до Шевченка, що починається словами: „Да поможетъ вамъ Господь Всемогущій...“, а також її лист до шефа жандармів гр. Орлова, яким вона прохала його дозволити Шевченкові малювати. Розповідає теж про причину трусу у Шевченка в Оренбурзі та про його наслідки, а також про межиріцький інцидент улітку 1859 р., коли Шевченко лише завдяки київському ґенерал-ґубернаторові кн. Васильчикові дістався на волю зпід арешту.

У ч. 9, 1900 р. — М. Стороженко подає листи ріжних осіб до Шевченка, а саме два листи Григорія Квітки-Основяненка, чотири листи П. Куліша, сім листів Андрія Лизогуба та один лист Сергія Левицького, де він, між іншим, писав Шевченкові: „Багацько есть тут таких, що згадують Вас, а Головко каже, що Вас не стало, а на місто того стало більше — аж до 1000 людей, готових стоять за все, що Ви казали і що кажуть люди, для котрих правда така голосна й така правдива штука, що хоч би її казати і при самому Карлу Івановичі, то не спутались би“. Тут теж М. Стороженко оголосив жартливий вірш Віктора Забіли до Т. Шевченка з 21. червня 1844 р., де він лає Шевченка за те, що той не заїхав до нього.

Багато нового матеріялу до історії другого видання „Кобзаря“ подав М. Стороженко у статті „Причинки для біографії Шевченка“ у журналі „Русская Мысль“, ч. 6, 1898 р.

У статті „М. С. Щепкин і Шевченко“ з 1888 р. М. Стороженко розповів про взаємини цих двох геніяльних самородків. На думку М. Стороженка, „непоправному ідеалізмові Шевченка, його запеклости та дражливости Щепкин протиставив свою широку терпимість, своє знання людей і практичного життя та свою непохитну добросердість. І ці його прикмети впливали, як цілющий бальсам, на змучену душу Шевченка. Ось чому, за його власним висловом, упивався він тихими промовами Щепкина, ніби цілющою водою“.

На сторінках „Кіевскої Старини“: в ч. 10, 1897 р. він помістив вірш „Славянам“, що його знайшов у справі про членів Кирило-методіївського Товариства, а в замітці про вірш „Свячена вода“ (ч. 2, 1894 р.) М. Стороженко вказав, що авторці цього віршу — Олександрі Псьол — належить також вірш „До сестри“, що даремно приписується Т. Шевченкові.

Всі свої розвідки про Т. Шевченка М. Стороженко завершив синтетичним коротким життєписом Шевченка п. з. „Ґеніяльний бідолаха“, запозичивши цей вираз від В. Репніної.

У „Кіевскій Старині“ у друку появилася вже його посмертна стаття (1906 р.), що мала розпочати собою серію статтей під назвою „Кирило-Методіевські змовники“.

Надсилаючи рукопис цієї статті, М. Стороженко додав листа на імя В. Науменка такого змісту: „Високоповажаний Володимире Павловичу! Стаття, що її Вам надсилаю, нехай буде поздоровною листівкою Вам і „Київській Старині“. Працюючи в архіві III. відділу (Департаменту поліції. С.) над життєписом Тараса, я побічно почав займатися Кирило-методіевським Товариством та його основником Миколою Ґулаком. Наслідком цих занять була стаття, якою Вам кланяюсь. Буду дуже вдячний, якщо Ви вмістите її в лютневій книжці... На превеликий мій жаль, не можу обіцяти Вам продовження статті, бо для цього треба було б зїздити до Петербургу, а моє здоровля в такому стані, що про це не можна й думати. Бувайте здорові!“...

Два тижні пізніше М. Стороженка не було уже в живих: помер він у Москві 12. січня ст. ст. 1906 р.

Стаття про М. Гулака була взагалі останньою літературною працею М. Стороженка. Отож М. Стороженко розпочав і закінчив свою літературну діяльність працею на українську тему. Революція 1905 р. давала йому надію на відродження української преси, і він мріяв співробітничати в українських виданнях, як про це писалося у свій час у київських часописах. Та не судилося...

Вже з цього короткого огляду праць М. Стороженка про Т. Шевченка та про Кирило-Методіївське Товариство видно, якою плодотворчою була його участь у студіях над Шевченком та його гуртком.

Залишається сказати ще декілька слів про М. Стороженка, як громадського діяча та людину.

М. Стороженко брав у Москві активну участь в наукових та культурно-просвітних організаціях. Так, він був від 1884 р. заступником голови Товариства прихильників російської словесности, а від 1894 р. — головою того Товариства, був членом Товариства грамотности, комісії в справі організації домашнього читання при Товаристві поширення технічного знання та ін.

Ще активнішу участь брав М. Стороженко у громадській діяльності у себе на батьківщині. Він був почесним мировим суддею в лохвицькому повіті, радником лохвицького земства, членом лохвицького сільсько-господарського Товариства, основником лохвицької громадської бібліотеки та лохвицького Народнього Дому, де в день його відкриття виступив з рефератом про Т. Шевченка. Присутна на тому святі Олена Пчілка вмістила під свіжим враженням в „Кіевскій Старині“ (ч. 1, 1902) статтю „М. Стороженко на батьківщині“. Авдиторія з великим захопленням вислухала цей реферат та уривки з творів Т. Шевченка, прочитані М. Стороженком з надзвичайно гарною, чисто полтавською мягкою вимовою.

Ніодин культурний почин у лохвицькому повіті не обходився без участи М. Стороженка. І якщо лохвицький повіт від 80-х років минулого століття став культурним осередком на Полтавщині, то чимала заслуга в тому належить М. Стороженкові, що працював там враз із гуртком таких видатних діячів, як Микола Холодній, Олександер і Василь Русинови, Теодосій Вороний, проф. Михайло Туган-Барановський і ін., що завжди відстоювали інтереси української культури.

Як людина, М. Стороженко визначався людяністю та вільнолюбством. М. Стороженко радо виступав у Москві та на батьківщині у Лохвиці з прилюдними відчитами з добродійною метою, завжди вибираючи темою для тих відчитів одну із світлих постатей чи якийсь момент боротьби за волю та кращу долю людства. „Апостолъ гуманности и свободы — Теодоръ Паркеръ“, „Англійскіе поэты нужды и горя“, „Вольнодумецъ эпохи Возрожденія — Этьенъ Доле“, „Геніяльный горемыка“, „Поэзія міровой скорби“ і т. п.). Багато з цих відчитів не втратило своєї вартости й досі і можна би їх перевидати українською мовою.

З особливою любовою ставився до студентів земляків. Неодин студент з України лише завдяки допомозі М. Стороженка мав змогу закінчити свої студії в московському університеті.

У М. Стороженка взагалі слово не розходилося з ділом. Досить згадати, що у себе на хуторі М. Стороженко збудував школу та від 1884 до 1898 р. що літа організував на свій кошт амбулаторію, куди приїздили селяни навіть з чужих повітів.

Не диво, що М. Стороженко користувався загальною любовою та пошаною. Українське громадянство виявило свої симпатії до М. Стороженка з нагоди його ювилею у спеціяльній редакційній статті у „Кіевскій Старині“ (у 1901 р.), улаштовуючи в Лохвиці вечорі на його пошану, у день відкриття тамошнього Народнього Дому та вибираючи його почесним членом кількох орґанізацій у Лохвиці.

М. Стороженко, як правдиво завважила О. Пчілка у своїй статті, присвяченій його памяті не був борцем за українську національну справу, але Україна з повним правом може величатися ним, як своїм вірним сином.

Ст. Сірополко.

так мовчки приглядатися тому, як його найкраще столове білля останньої моди пакують і міняють на таке барахло!...

Він не мав сил цього витримати, але мусів. Коли так сидів з цією проклятою накидкою в руках у своїй конторі, щойно тоді прийшла йому на думку карточка з ціною, яку він так гарно власноручно змінив. Отже доложив він до цього інтересу ще двацять марок готівкою. На думку про свою любу сестричку лють його змагалася. Пінився і не міг дарувати собі, що стрілив дурницю.

Незабаром трапилася нагода до помсти. На другий день явилася Аманда в його крамниці і зайшла у контору. З холодною усмішкою приняв він її, слухаючи її солоденької подяки за таку чудову накидку, що так подобалась її Мальвінці. Не могла віджалувати того, що любий Теодорчик не приїхав на їх родинне свято. Воно відбулося зовсім тільки в родиннім гуртку і всі даремне дожидали коханого дядечка. А далі серед облесної усмішки та недоговорених слів зявилася просьба „позички“.

Пан Теодор дав їй виговоритися. Кивав тільки доброзичливо головою, прислухуючись до її слів і аж тоді, як вона виговорила все, що мала на серці, встав, пішов до кутка і витягнув звідти коробку з накидкою. Отворив її, витягнув нещасну накидку і підсунув Аманді під ніс.

Аманда занiміла і немов завмерла.

— А це що? Пізнаєш? — спитав Теодор з гірким усміхом.

Аманда мовчала, несподіванка була завелика. Нараз він озвався:

— Отже то так ви шануєте мій дарунок, що його позбулися якнайскоріше? Отже така то ваша вдяка! І ще тут виводиш мені комедію! Любі свояки, нема що казати!

Аманда мовчала, схиливши голову. Поволі прояснювалося в її голові, як це могло статися. Та не хотіла прохати вибачення. Стало їй соромно і мовчки вийшла з кімнати.

Переклав *Енка*

Кому дорога стрілецька слава, той причиниться до впорядкування стрілецьких могил і до забезпечення інвалідів Української Галицької Армії.

Напад ендеків на Мисленіце.

В доповненні вістки про напад на мешкання старости та крамниці в Мисленіцах подає ПАТ такі подробиці: Слідство устійнило, що цей напад виконав Адам Добошинський, предсідник „стронніцтва народового“ на краківський повіт. Він зорганізував вночі у своїм маєтку Хоровіце, пов. Краків, зібрання членів „стронніцтва народового“ кількох кружків, у числі понад 100 осіб і особисто повів їх до Мисленіц в наміром почати там ексцеси. По дорозі частина людей лишила його, до Мисленіц прибула група з кількадесяти людей і вони під проводом Добошинського допустилися злочинних ексцесів, обрабували кілька крамниць та виконали напад на мешкання старости, яке цілком обікрали. Виконали теж напад на постерунок державної поліції, і відти вкрали гроші та кілька крісів, переховуваних там для потреб „пшиспособєня войскового“. Як заалярмовано сусідні постерунки, банда Добошинського скрилася в поблизьких лісах і там її погоня окружила. Частину банди уже зловили. Між зловленими є відомий діяч „стронніцтва народового“ Маріян Вонхала з Кракова. Дальша ліквідація останків банди з ватажком Добошинським ведеться.

Агенція „Іскра“ повідомляє з Мисленіц: Банда Добошинського поділилася в Мисленіцах на дві частини; одна виконала напад на постерунок поліції і зрабувала там гроші та кілька крісів старого типу, переховуваних для ПВ і ВФ; друга озброєна дрючками, сокирами та залізними штабами, доконала нападу на крамниці і грабила відти провіянт. Після того, як ограбили постерунок поліції, здемолювали й ограбили мешкання старости, учасники банди заосмотрені в зрабований в крамниць провіянт, сховалися перед погонею в лісах між Мисленіцами і Мшаною Долішньою. Там поліційна погоня застала їх і окружила. В перестрілці одного з учасників банди поранили. Його віддали до лічниці в Кракові. Дотепер погоня придержала 17 осіб. У них найдено зброю та припаси поживи, зрабовані в мисленіцьких крамницях. Дальша ліквідація банди ведеться.

Ексцеси в Мисленіцах зовсім не є відокремлені, є лише звеном преступної акції, яку на терені держави намагається ввести стронніцтво народове і послугується до того найгіршими елементами. Дальше „Іскра“ вичисляє довгий реєстр судових кар за протижидівські проступки ріжних членів „строн. нар.“

Ватажок банди, що напала на Мисленіце, діяч Адам Добошинський, є автором книжки п. н. „Господарка Народова“, у якій проповідує християнські засади в народньому господарстві.

Великий процес ОУН у Львові.

ДВАЦЯТЬПЕРШИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В середу вечором по промові прокуратора промовляли ще до год. 9-ої оборонці: **д-р В. Горбовий і д-р В. Гриньовський.**

Промова обор. д-ра В. Горбового.

На початку своєї промови оборонець обговорив відносини, серед яких зродився і виріс цей великий процес. Завданням суддів проаналізувати ці відносини. Пригадав, що карний закон наказує основно проаналізувати вчинок підсудного, що складається з мотивів, самого чину і наслідків. Оборонець дуже здивувався, коли прокуратор звернувся з покликом, щоб судді не звертали уваги на мотиви, бо вони — мовляв — не грають ролі. Навпаки! Мотиви в кожному вчинку, який підлягає карному законові, відограють найважнішу ролю.

ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ.

Оборонець заявив, що світогляд підсудних Ст. Бандери, Я. Стецька, Качмарського і Равлика, а головно двох перших кристалізувався підчас світової війни, в якій ненависть була головним мотивом діяльности. Їх світогляд кристалізувався тоді, коли український нарід переживав своє відродження. Тоді ідея найвищого добра нації попхнула до чину, який зродив самостійну українську державу. Тоді теж молодь, що сидить на лаві підсудних, вдивлялася у велику місію свого народу. Молодь була свідком переломової доби в житті свого народу, коли ідея ставала дійсністю. Ці моменти запали глибоко в їхню душу і кров. Нема сили, щоб могла усунути ці речі з їхньої душі.

Але прийшли 1919 і 1920 р. і 7 міліонів українського народу опинилося в межах польської держави. Пригадав, що тут діють дві протилежні сили з однаковою натугою і тому не може бути ідейної гармонії. Якби прийшлося дати відповідь, чи можлива тут розв'язка української проблеми, оборонець знайшовся би в дуже тяжкому положенні.

ДВА НАПРЯМКИ.

Цей процес — говорив далі оборонець — є одним з найбільших політичних процесів і тому тут заторкується політичні справи. Яке політичне положення—ви панове судді знаєте. До цього положення нарід мусить заняти якесь становище. Воно ж залежить від психольогічного наставлення. Старше громадянство обмежується до заяв, молодь хапається більше радикальних засобів, щоб здійснювати вимоги. Далі оборонець пригадав, що у світі панували завжди два напрямки. Один це пасивне ставлення до життя, другий — це витворювання пригідних обставин. І якщо взяти під увагу почування, волю і сильну віру цих людей другого напрямку, тоді тяжко було би найти психольогічну формулу, щоб поставити їх до ряду пасивних людей. Сама природа людської душі не признає лінії найменшого опору. Зрештою присвічував їм приклад визвольних змагань польського народу. І це є ті мотиви, які кермують діланням поодиноких підсудних.

КОМАНДАНТ ВІДКРИВАЄ ШОЛОМ.

З черги оборонець обговорив ролю підс. Ст. Бандери. Пригадав, що підчас неодного політичного процесу УВО чи ОУН прокуратор висував заміт, що провідники висилають боєвиків, а самі ховаються за їхніми плечима. Тепер став командант українського революційного підпілля, відкрив шолом та признався, що приняв на себе обовязок реалізувати ідею своєї нації шляхом революції. Виринає питання чи Бандера винуватий за вчинки, що їх закинув йому прокуратор. На це дав відповідь Бандера кажучи, що не почувається до вини.

Після того оборонець спинився над замахом на бл. п. дир. І. Бабія. Пригадав зізнання підс. Бандери, що у справі дир. І. Бабія вів слідство революційний трибунал і т. д. Щож торкається запевнення прокуратора, що українська суспільність осудила вбивство дир. Бабія та відчитання у цій справі пастирського листа Митр. Шептицького, оборонець пригадав, що ніякий церковний достойник зі засадничих мотивів не оправдує якогоб то не було душогубства. Одночасно пригадав зізнання з варшавського процесу начальника безпеки св. Жиборського, який сказав, що ОУН — це масова організація. Отже з цього виходить, що не вся українська суспільність осудила згадане вбивство і діяльність ОУН. Замахи на дир. Бабія, Бачинського і плянований замах на невідомого ученика зі VII. кл. були — каже оборонець — осторогою. Бандера хотів таким чином остерегти учеників та студентів, щоб не йшли на службу поліції та осторогою, щоб числитися з вимогами ОУН.

МОТИВИ ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОЇ АКЦІЇ.

Протибольшевицьку акцію Бандера казав вести з двох засадничих мотивів. По перше тому, що націоналізм засадничо бореться з большевизмом, по друге, що найбільша частина українських земель находиться під пануванням большевицької Росії. Історія людства знає ріжні події, знає ріжні потрясення, які потрясають цілим світом. Але досі ці нещастя були короткі й осталися чорною плямою в історії народів. Історія знає випадки, що винищувано масово людей тільки тому, що вони не хотіли асимілюватися, що не хотіли приняти догм віри свого наїздника. Такі моменти були короткими епізодами і ті відрухи ніколи не переходили в систему. А сьогодні, в ХХ-тім віці ввесь культурний світ бачить країну, яка колись була шпихліром Европи, а нині стала вмирати з голоду. Бачить трагедію народу, який повірив у „народолюбство“ і впав жертвою свого північного сусіда. Сама большевицька преса подала всьому світові до відома, що її влада переселює масово населення своїх полудневих „републик“ на північ. Цілі райони, цілі села, почавши від найменшої дитини до старців, заладовується у вагони та перевозиться в Сибір і тундри соловецьких островів. Це викликало протест цілого культурного світу. Ще більше це потрясло українцями поза межами совітської Росії. Тут протестували всі. ОУН примінило такі методи, якими большевики винищують там українське населення.

Замах на ком. Кособудзького мав бути відплатою за лиху поведінку цього комісаря з українськими політичними вязнями.

Справа замаху на воєв. Юзефського тісно вяжеться з атентатом на мін. Перацького. Ріжниця тільки та, що у варшавському процесі сам прокуратор покликував людей, щоб ствердили, які є відносини на землях, заселених українським населенням, а тут цього не зроблено.

Щож торкається плянованого замаху на ред. А. Крушельницького, то — каже оборонець — нема вже нині людини, якаб сумнівалася у правдивости зізнань Бандери, який признався до того, що відкликав цей замах.

Бандера стоїть на становищі, що обовязки провідника приняв з внутрішньої конечности боротися за українську державу. Якщоб ви, панове судді, — додав оборонець — вставилися в його положення, ви прийшли би до переконання, що Бандера невинен.

ІДЕАЛІСТ І МИСЛИТЕЛЬ.

Опісля оборонець обговорив справу підс. Стецька. Підкреслив, що це високоідейна людина, яка все своє життя присвятила для батьківщини й ОУН. Він студіював фільософію та суспільні науки і знав дуже добре історію свого народу. Якщо взяти під увагу його намір, то вина підс. Стецька буде більше ніж проблематична. Щоб судити, треба би знати його діяльність. Тимчасом ви, панове судді, знаєте, що він був ідеольогічний референт, але не знаєте ні його ідеольогії ні його діяльности. А щоб мати сильветку Стецька треба знати про його життя і те суспільне середовище, в якому він виростав, формував і творив націоналістичну ідеольогію. Тому що цього не знаєте, мусить повстати сумнів, який витворює положення, що промовляє в хосен підсудного. Як не можна було тут ствердити його мотивів, так не можна ствердити його вини.

ЧОМУ КАЧМАРСЬКОМУ НЕ ВДАВАЛИСЯ ЗАМАХИ.

Після того обоорнець довше спинився над особою підс. Качмарського. Підкреслив, що з чотирьох замахів, які закидає йому акт обвинувачення, не вдається йому ні один. Чому? Тому, — заявив оборонець — що він не хотів виконати їх. З одного боку він був карним членом організації, з другого не міг виконати приказів, бо до них не надавався. Висновок такий, що він не винуватий.

ПІДС. РАВЛИКА НА ВОЛЮ.

Далі оборонець обговорив справу конфіденціональних вісток і спинився над хаосом у зізнаннях підс. Мигаля і підс. Макарушки, які обтяжили підс. Равлика. Одночасно оборонець підкреслив, що підс. Макарушка ще в слідстві, як лише запримітив свою помилку, негайно зголосився до слідчого судді і відкликав свої зізнання щодо підс. Равлика. Виказавши непричасність підс. Равлика до ОУН та у поширюванні нелегальної літератури оборонець звернувся до присяглих суддів, щоб увільнили підс. Равлика. Просив теж, щоб заперечили вину підс. Стецька і Качмарського, бо про вчинки Бандери видасть осуд історія.

Промова обор. д-ра В. Гриньовського.

Опісля промовляв ще оборонець підс. Малюци **д-р В. Гриньовський.** Оборонець пригадав слова відомого польського оборонця Смировського, який сподівався, що у вільній Польщі не буде вже політичних процесів. Тимчасом так не сталося. Далі оборонець опрокидував закиди прокуратора щодо підс. Малюци. На основі зізнань свідків, поліц. агентів, оборонець ствердив, що Малюца не брав участи при виконан

ні замаху на дир. Бабія в липні 1934 р., але в червні того року. Малюца прийшов з Качмарським і Королишином на вул. св. Петра, де мешкає дир. І. Бабій, щойно в год. 8-ій рано тому, бо знав, що дир. Бабія нема вже в хаті і що замаху не можна виконати. Якщо видав приказ убити дир. Бабія, то як член ОУН мусів виконати доручені прикази, бо за невиконання грозила йому тяжка кара. Щож торкається співучасти в замаху на ком. Кособудського, то підс. Малюца рішуче заперечив, щоб мав з цією справою щонебудь спільного.

В год. 8.45 предсідник відложив розправу до четверга 8. год. рано

ДВАЦЯТЬДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У четвер промовляли далі ввесь час оборонці і так від 8.15 рано до 2 год. пополудні скінчили промовляти оборонці: **д-р Яримович, д-р О. Павенцький, д-р Е. Давидяк і д-р П. Евин.**

По обідній перерві в год. 5.10 промовляв **обор. м-р Жизневський.** Сьогодні на салі публики доволі багато. Промовам оборонців прислухувався теж **през. д-р Кость Левицький.**

НЕЩАСНА ЛЮДИНА.

Оборонець підс. Р. Мигаля **д-р Яримович** проаналізував закиди щодо цього підсудного погоджуючися з прокуратором, що на лаву підсудних попали деякі особи припадково. До таких належить підс. Мигаль. Оборонець пригадав, що Р. Мигаль вже змалку нездужав, часто млів і тратив притомність. Був слабої волі. Коли вступив до ОУН і став провідником розвідки, виконував лише одержані прикази. Якщо йде про вбивство Бачинського, то Мигаль свідомо й активно перешкодив виконати цей атентат. Убив його щойно по заяві Підгайного, що віч сам виконає цей замах. Так сталося тому, бо в душі Мигаля прийшла нагла переміна. Головною причиною ненормальности в Мигаля було те, що його тяжко побила сторожа вязниці в Чорткові так, що він став безплідним. Цей факт затяжів опісля рішуче на способі думання підс. Мигаля.

З черги оборонець обговорив участь підс. Мигаля у справі вбивства дир. І. Бабія, у плянованому атентаті в большевицькому консуляті, у плянованому замаху на ком. Кособудського і на друкарню Яськова, підкреслюючи, що в усіх цих випадках Мигаль виконував лише доручення зверхника. Спинившись над зізнаннями Мигаля, який зміняв їх кількома наворотами оборонець вказав на низку моментів ненормальности і просив, щоб присяглі судді взяли це під увагу при видаванні вердикту.

Промова обор. д-ра Павенцького.

З черги промовляв **д-р О. Павенцький,** оборонець підс. Підгайного і Зарицької. Аналізуючи закиди щодо обох підсудних оборонець постійно цитував думки ріжних юристів і вчених та приковував до своєї промови увагу предсідника та вотантів

ОБДЕРТИЙ

До ОУН вступив Підгайний з власного переконання, хоч не надавався туди зовсім. Вислід такий, що обдертий [illegible] обдертий з найдорожчого скарбу — волі, бо засуджений на досмертну вязницю. В справі Бачинського розправа не виказала, щоб Підгайний дав приказ Качмарському вбити Бачинського. Підгайний не давав теж приказу Мигалеві вбити Бачинського, там ішло лише про розвідку.

Щож торкається замаху на друкарню Яськова оборонець пригадав зізнання хеміка-знавця, що це була петарда, а не бомба. Цей факт судді присяглі повинні взяти під увагу і заперечити вину цього підсудного. Таксамо повинні заперечити питання у справі замаху на ком. Кособудського. До цього замаху, як це признав сам прокуратор, не допустив саме підс. Підгайний.

Якщо йде про плянований замах на воев. Юзефського, то цей замах не вийшов поза сферу задумів. Тому то луцький суд, розглянувши подрібно справу О. Куця, засудив його лише за приналежність до ОУН, а поминув зовсім цей плянований замах. Тому присяглі судді повинні теж заперечити вину підс. Підгайного і за цей замах.

По короткій перерві оборонець обговорив основно справу підс. Зарицької.

НЕ МОЖНА СУДИТИ ДВІЧІ ЗА ОДНУ І ЦЮ САМУ ПРОВИНУ.

Оборонець пригадав хід варшавського процесу, де підс. Зарицьку обвинувачував прокуратор за те, що вона свідомо допомогла м. ін. втечи Мацейкові за кордон. І хоч окружний варшавський суд засудив підс. Зарицьку за цю допомогу, то вже апеляційний суд змінив цей присуд кажучи в мотивах, що не було ніяких основ, ніяких даних приймати те, що Зарицька свідомо допомогла Мацейкові перейти кордон. У варшавському процесі засудили підс. Зарицьку ще за приналежність до ОУН взявши під увагу слідкування за ком. Кособудським і справу Бачинського. За ці самі справи Зарицька відповідає вдруге перед судом, хоч цього не передбачує ніякий закон карної процедури, ні матеріяльне право. Оборонець вияснив далі, що Зарицька не потребувала аж контактуватися з Косівною, бо вона була її дуже доброю товаришкою. Бачинського теж не „звабіла", як це суґерується в питаннях до присяглих суддів, бо взагалі не мала свідомости, що Бачинському хочуть щось злого зробити. Це потвердили теж навіть поліційні аґенти, слухані тут як свідки.

Таку саму товариську прислугу виконала на прохання Косівної, коли пішла питатись до друкарні Яськова чи там є адміністрація „Праці". Зарицька пішла туди зі своєї добродушности, бо нічого злого не догадувалася. Тому оборонець заапелював, щоб присяглі судді заперечили всі питання щодо підс. Зарицької, бо вона дійсно невинна. Політикою Зарицька не займалася, лише пильно студіювала на техніці. Найкращим доказом цього той факт, що як 20-літня дівчина, була вже на III. році політехніки. Якщо її засудили у варшавському процесі, то лише тому, що там судили за вбивство мін. Перацького, отже дісталося кожному, хто лише отерся об цей процес.

Промова обор. д-ра Е. Давидяка.

Дуже річеву промову виголосив обор. **д-р Е. Давидяк** в обороні підс. Сенькова та підс. Івасика. Якщо підс. Сеньків — говорив оборонець — стрічався з підс. Зарицькою, то лише тому, що Сеньків не знав про пляни ОУН, бо як сам зізнав, до цієї організації не належав. Це признав теж підс. Підгайний. Сеньків підлягав впливові Мигаля. Опісля оборонець обговорив основно справу участи Сенькова при вбивстві Бачинського. Пригадав, що Сеньків був зовсім пяний, коли Мигаль дав йому револьвер і взяв його як помічника до вбивства Бачинського. Одначе Сеньків до Бачинського не стріляв. Між ним і Мигалем була ріжниця в рості. Мигаль, оповідаючи про те Підгайному, як убив Бачинського, не згадав ні словечком про Сенькова. Мигаль оповів тоді, що стріляв у голову, а коли Бачинський упав, вистріляв далі всі набої. Далі оборонець описує вбивство й опрокидує твердження прокуратора про ролю Сенькова у цьому вбивстві. Поліційний свідок Гірний зізнав, що Мигаль стріляв до трупа, знову Мигаль, який так багато обтяжив осіб, про Сенькова не сказав нічого.

Опісля оборонець обговорив психічну недугу у підс. Сенькова та перипетії зі свідоцтвом д-ра Райна. Оборонець не знає, що вплинуло на те, що д-р Райн тепер ослаблює своє лікарське свідоцтво. Але хіба Сеньків не приготовлявся до розправи в 1928 р., яку буде мати в 1936 р. за злочин, який мав поповнити у 1934 р.? Щодо плянів і шкіців із совітського посольства, то підс. Сеньків зробив це для Мигаля, не підозріваючи навіть, до чого він це вжиє. Стверджено, що Сеньків хотів справді їхати до СССР. Доказів на те, що Сеньків був членом ОУН нема рішуче ніяких.

З черги оборонець обговорив справу підс. Вол. Івасика. Оборонець питається, в чому проявляється протидержавна діяльність Івасика, що він зробив, що змагало би до відірвання частини польської держави від цілости і стверджує, що ніхто не може сказати, що цей підсудний зробив. Щоправда Івасик возив літературу з Кракова до Львова, але це робив несвідомо. Підгайний заявив, що ОУН послугувалася нечленами. Отже Івасик прислужився організації, хоч не був її членом і не знав, що перевозить. Матеріял, який він перевозив, не був призначений до ніякого злочинного замаху.

Під кінець своєї промови оборонець пригадав, що два місяці тому суд у Львові засудив рідного брата підс. Івасика — Остапа Івасика на 9 років вязниці. Чи не за важко буде для вдовиних сліз його матері перетерпіти великий присуд і на другого сина.

Промова обор. д-ра П. Евина.

ПОЛІТИЧНІ ЗЛОЧИНЦІ — ГЕРОЇ. АВСТРІЙСЬКИЙ СУД І ПОЛЬСЬКА РЕВОЛЮЦІОНЕРКА.

Опісля гарну промову виголосив **обор. д-р П. Евин.** На вступі своєї промови оборонець зазначив, покликуючись на слова прокуратора, що це процес політичний, бо підсудні ділали з політичних спонук. Тому мусить вияснити суть політичних процесів та їх підклад. Одночасно оборонець заявив, що не буде торкатись польсько-українських взаємин. Підкреслив, що політичні проступники це здебільша якнайкращі члени суспільности. Це ідейні і характерні люди, що для добра своєї батьківщини посвячують усе, навіть власне життя. І нерідко трапляється, що засуджені за політичні злочини вже на другий день обіймають міністеріяльні фотелі. Всі мусимо клонити голову перед тими людьми. Тимто й політичні вязні мають у вязниці ріжні удогіднення в культурних державах, щоб пошанувати в них гідність і людину. Бо чи міг би хто кинути лихим словом, або сказати що зле зробила п. Добродзіцька, яка кинула бомбу на московського ген.-губернатора Гурка у Варшаві у 1900-их рр.? По втечі п. Добродзіцької до Галичини, тодішній суд у Кракові не лише звільнив її, але публика обсипала її ще квітами та уладила їй овацію. Бо Добродзіцька кинула бомбу в тирана, що гнобив польський нарід скрізь, де він проявляв свою живучість. Гурко переслідував ідейних поляків, переслідував рідну школу, гнобив у жахливий спосіб усе, що польське. Тому Добродзіцька була геройкою і нікому не прийде на гадку осудити її поступок. Бо політичні злочинці ділають...

ГОСТРА ПЕРЕПАЛКА МІЖ ПРОКУРАТОРОМ ПРЕДСІДНИКОМ І ОБОРОНЦЕМ.

Нагло встав прокуратор і піднесеним голосом заявив: „Високий суде! Це звичайна пропаганда гасел ОУН, отже я не можу дозволити, щоб тут в такий спосіб говорилося."

Обор. д-р Евин: Я ще не скінчив, я...

Прок.: Я не можу допустити в суді до такої промови.

Обор. Евин: Я говорив проти царського гнету поляків.

Прок.: Все те, це оборона ОУН, а не клієнтів оборонця.

Обор. Евин: Хто як хто, але прокуратор в суді не може мені таке закидати.

Прокуратор домагається, щоб суд заборонив так промовляти оборонцеві. Трибунал пішов на нараду і по 5-хвилинній нараді предсідник візвав обор. д-ра Евина, щоб так не говорив.

ДРУГА ВЕСНА НАРОДІВ І ЗАГАЛЬНЕ ВДОВОЛЕННЯ.

Обор. д-р Евин говорив далі так: „Чому цих 26 людей, яких бачимо перед собою, тут найшлося? Які причини спонукали їх до цього? Слід запитати: Чому? Велика війна в 1914 р. залишила свій слід, прийшла друга весна народів. Народи, про яких досі ніхто не знав, стали жити й оформлювати своє життя і домагання. Мирові договори в Версалю, Ст. Жермен і ін. без будьякого знання політичних, географічних, геополітичних, національних і культурних відносин шматували землі і народи. В наслідок цього повстали...

Тут предсідник перебив оборонцеві і візвав удруге, щоб не забувався.

Обор. д-р Евин: Тоді прошу мені ясно сказати, що мені можна говорити, чого не можна.

Предс.: Я не є тут на те, щоб з вами дискутувати.

Обор. д-р Евин: Мені випадає хіба перестати промовляти і...

Предс.: Зробіть, що вважаєте за відповідне.

Обор. д-р Евин: Тому, панове судді присяглі, я примушений залишити політичну сторінку моєї оборони і перейти тільки до правних інтерпретацій.

Опісля оборонець обговорив основно юридичну сторінку вчинків підс. Качмарського.

Пополудні по год. 5-ій промовляли оборонці: **м-р Жизневський, д-р К. Паньківський і д-р Певчук.** Мабуть буде ще нині промовляти теж обор. д-р **В. Загайкевич** або д-р **Ст. Шухевич.**

Димісія віцепремієра Квятковського?

Лодзький „Ґлос Поранни" довідується, що віцепремієр Квятковський небаром подасться до димісії, а його становище займе теперішній міністер хліборобства Понятовський.

Сойм.

ВАРШАВА, 25. 6. ПАТ. Завтра в год. 12. вполудне буде пленарне засідання сойму. На денному порядку є поправка сенату до низки урядових проєктів законів.

—o—

Похорон семинарії.

Цього року перейде до історії остання українська учительська семинарія, що містилася при вулиці Ісаковича, у Львові.

Випела вона в світ 1447 кандидаток і кандидатів учительського звання і ось 25. VI. 1936. р. після 17-літнього іспитування кінчить скоропостижною смертю.

На це сумне свято зійшлися колишні учні семинарії і колишні її учителі.

Свято почалося богослуженням у церкві гр. кат. духовної семинарії, де все відбувалися шкільні відправи та екзорти. Службу Божу правив б. катехит семинарії о. крил. д-р Леба, а другий катехит о. кан. Бачинський з Бережан відбув останню екзорту. Після спільної фотографії учасниці та учасники перейшли до „Нар. Дому", де в салі театру промовив до зібраних довголітній директор заведення о. крил. Дзерович. Пригадав історію заведення, згадав заслужених абсольвентів та пошанував память померлих відчитанням їх назвищ.

З б. учнів семинарії промовляла пані Володимира Вічковська, вказуючи на високий рівень школи під кожним, а під ідейним і національним оглядом зокрема. Після того відчитано каталоґ, але тільки стокількадесять голосів сказало: є! Решта розбрита по світі, а немало померло, зломані сучасним лихоліттям.

На тім скінчилася офіціяльна частина свята, а учениці та учасниці перейшли до кімнат „Бесіди" на спільну трапезу по своїй добре і мило згадуваній школі.

НОВИНКИ.

— **В Українському Лікарському Товаристві** читає дня 26. ц. м. д-р Софія Парфанович-Волчукова реферат п. н. „Протеїнотерапія".

— **Фірма „Кераміка"**, склад порцеляни і скла під управою п. О. Ониська вплатила за місяць січень ц. р. 19.30 на „Рідну Школу", як провізію від закупів української клієнтелі на провірні бльочки. Якби українське громадянство полаґоджувало постійно і численно свої закупи у фірмі п. О. Ониська (Галицька 5 в подвірю), то ді Рідна Школа діставала би від цієї фірми по кількасот золотих кожного місяця. 2335

— **Зовнішня Монголія та українська кольонізація на Далекому Сході.** На таку тему відбудеться 26. ц. м. виклад в Укр. Наук. Інституті в Берліні. Референти: д-р Зенон Кузеля і кпт. Сплінскі.

— **Новий польський правопис у школах.** Міністер освіти ввів у школах почавши від нового року основи нового польського правопису, принятого ортографічним комітетом польської академії наук. Видано одночасно інструкцію, що подає спосіб уведення нової ортографії у всіх школах.

— **Урядова присяга президента м. Львова.** На засіданні міської ради у Львові 24. ц. м. віцевоєвода Сохацький відобрав від вибраного недавно президента міста, д-ра Островського урядову присягу. Президент присягав м. ін., що буде совісно працювати для добра мешканців міста й відноситися безсторонньо до всіх громадян без ріжниці народности.

— **Педагогічні курси для вчителів.** Міністерство освіти орґанізує в часі цьогорічних літніх ферій спеціяльні курси для вчителів вселюдних шкіл, що мають на меті піднести рівень педагогічних кваліфікацій. Курси будуть уладжені у вісьмох містах, між іншими у Львові, Кракові, Лодзі та Варшаві.

— **Музей колишньої перемиської твердині**, головно з часів світової війни, повстає в будинку Воєнного музею в Перемишлі. Ініціятори й основники музею твердині просять пересилати цій установі памятки, що вяжуться з воєнними подіями на просторі Перемишля підчас війни.

— **Закінчення курсу садівництва УТГІ.** Дня 5. ц. м. в УТГІ вийшли з друку остані зшитки (сторінки 237—259 в 4°) курсу овочевого та ягідного садівництва. Курс написали чотири наші фахівці з царини садівництва, а саме: лектор Української Господарської Академії вчен. агр. И. Мельник, інж. А. Гнатовський, інж. М. Боровський та дир. Т. Цебро-Дубровський. Редаґувала зміст курсу комісія в складі: проф. Б. Іваницький (л. л. 1—10), проф. В. Чередіїв (л. л. 1—16) та доц. Вікт. Доманицький (л. л. 1—20); редакцію мови перевів доц. Вікт. Доманицький. Курс ілюстрований 188 малюнками та рисунками, які артистично виконав інж. В. Добровольський. Впис курсантів на цей курс, як і на інші курси УТГІ продовжується. Такса за цілий курс (з підручником) — 80 к. ч., самий підручник — 65 к. ч. з пересилкою. Звертатися на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Tchecoslovaquie.

— **Прогулька німецьких географів на Поділлі.** Небаром приїде на Поділля прогулька німецьких географів, зорганізована університетом у Бреславі. До Тернополя приїде 12. липня ц. р. від сторони Кремянця.

— **Матура в Самборі.** В першій половині червня ц. р. відбулися в усіх середніх школах Самбора іспити зрілости. Зложили їх: в українській жін. семинарії Р. Ш. (останній курс): Городиська, Грицай, Держко, Козар, Козбур, Калко, Корпинець, Качор, Кульчицька, Мазяр, Пецюх, Попіль, Пруська, Рогуцька, Сороківська, Сприс і Темник. — В приватній польській жін. гімназії: М. Марцуківна й А. Яцикевич. — В І. держ. муж. гімназії: Вачків, Зубко, Демкович, Ільницький, Кравець, Стакур і Стельмах. — У ІІ. держ. муж. гімназії: Кульчицький, Пирог і Яремко. — В держ. муж. семинарії: Білинський, Блажівський, Бобик, Качмар, Кічун, Куновський, Курій, Наконечний, Ходачек. Разом в усіх самбірських середніх школах здало іспит зрілости 41 українців-абітурієнтів (ток).

— **За участь у крівавих демонстраціях у Львові** засудив суд на 6 місяців вязниці Андрія Головатого зі села Гончарі, пов. Львів, обвинуваченого в битті шиб і ліхтарень при вул. Пястів. Підсудний признався лише, що здемолював ліхтарню, бо мусів це зробити на приказ якихсь людей, що стояли біля нього.

— **Львівська хроніка.** Директором промислово-торговельної палати у Львові має стати дотеперішній віцедиректор д-р Мих. Ясінський. — З бурси ім. Декерта пропав без вісти 14-літній Йосиф Бартош. — Служниця адв. д-ра Гольдгамера 50-літна Марґарета Хованець скочила з четвертого поверху при вул. Рутовського і вбилася на місці. Причина самогубства невідома. — З хати гімназійного професора Фр. Шмидля при вул. Здоровля ч. 5. злодії вкрали два футра вартости 2.400 зол. — Крізь відчинене вікно з хати Гершона Башеса при вул. Під Дубом злодії вкрали гардеробу й облігацію нар. позички заг. вартости 200 зол. — При вул. Львівській ч. 34 столяр Станислав Котовський з нужди постановив із жінкою скінчити самогубством, а діти мали згинути наслідком зачадження. Тому обоє напилися сільного квасу. Обоїх у грізному стані відвезли до шпиталю, дітям не грозить небезпека, бо вікно було трохи відхилене.

— **Жертви грому.** Минулого вівтірка перетягла над південною Перемищинщиною туча з громами. Один із громів убив на сіножаті біля Бруховичч парубка, що сховався був під копицею сіна. В Дусанові грім убив селянина, що косив сіно. В Ячмині грім ударив у хату вдови Марії Лепської, розвалив комин і приголомшив жінку, але її відратували. Тиждень передтим ударив грім у стайню в Ячмині і вбив корову.

— **Грабіжницьке вбивство** викликало велику сензацію в Трускавці. В лісі Городище, яких півтора кільометра від Трускавця, сидів на лавці 52-літній купець з Кракова, Юда Ельович в товаристві своєї 62-літньої тітки Парнесової з Тарнова. Було це вполудне, коли перед ними виринув нагло якийсь, коло 25-літній чоловік і добувши револьвер з кишені, зажадав грошей. Парнесова дала йому портмонетку, в якій находився 1 зол. Зате наляканий Ельович видав свій портфель з сумою коло 1.000 зол. Коли бандит хотів з грішми відійти, Ельович наробив крику. Тоді бандит відвернувся і вистрілом з револьвера положив його трупом. На місці випадку явилися незабаром представники влади. Пущено в рух поліційного пса, але покищо бандита не зловили.

— **Вибрики почтової аґентки.** Слідчий відділ державної поліції передав окружному судові в Самборі справу 24-літньої Гелени Кубракевич, абсольвентки вчительської семинарії в Сяноці. Перед кількома тижнями вона стала управителькою почтової аґенції в Калинові під Самбором. На другий день приїхав до неї її ровесник і наречений Евген Гуральчик, також із Сянока. Однак любовна ідилія в почтовій аґенції на селі тревала лише кілька днів, бо одної ночі обоє втікли з Калинова, залишаючи почтову касу зовсім порожню. Шконтрум викрило брак 650 зол. готівкою. Слідча влада ствердила, що обоє виїхали з тими грішми до Самбора, опісля до Львова, а звідсі до Кракова, де вели розгульне життя. Врешті забракло їм грошей і обоє, не бачучи іншого виходу, рішили в одній готелі скінчити самогубством. Гуральчик стрілив собі з револьвера в голову і впав на місці трупом. Вона не мала відваги відобрати собі життя і зголосилася добровільно на поліцію, зізнаючи, що до спроневірення намовив її Гуральчик. Її арештовано і відставлено до Самбора.

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці у Старому Селі пов. Бібрка підчас пересування ваґонів товарового потягу згинув керманич цього потягу Йосиф Филипович, ударений ступнем ваґону в голову. — До загороди Гриця Яроша в Ярошові пов. Жовква закралися злодії, а коли господар вийшов на подвіря, постріляли його тяжко і втікли. — Невідомі злодії вивертіли в нафтовому збірнику копальні „Деймон" у Бориславі діру, наслідком чого вибухли газ. З людей ніхто не був ранений. — У Горбачах пов. Львів господар Мих. Романовський виганяючи з хліва вили пробив ними свою 16-літню сестру та вбив її на місці. — У Надвірній злодії розбили громадську касу та вкрали 1.650 зол.

— **Шмелінґ причиною самогубства.** В Ню Йорку 44-літній збіжевий маклер Боренштайн відобрав собі життя, бо числячи на перемогу боксера Люїса поробив такі великі заклади, що втратив увесь маєток. Боренштайн вискочив із 7-го поверху на вулицю.

— **Очі мерця перещепили сліпцеві.** Женевські часописи принесли таку сензацію з медичного знання. Тамошній лікар Франческеті при помочі асистента Кіеве перещепив роговку з ока мерця на око сліпця. Д-р Франческеті після довгих дослідів ствердив постепенне звироднілення роговки, якого наслідком є сліпота. Зоровий нерв був здоровий, а також інші частини ока. Далі д-р Франческеті дійшов до висновку, що колиб звироднілу роговку заступити здоровою, то пацієнт відзискав би зір. Та хто для такої проби хотів би дати себе ослїпити хочби лише на одно око. Лікар вірив, що так само добрі висліди можнаб осягнути, колиб перещепити роговку з мерця, колиб операцію перевести безпосередньо по смерти. Девятнацятьлітній дівчині чверть години після смерти зняли роговку з ока та перещепили пацієнтові. Обережний лікар поперував насамперед одно око, колиж операція пощастилася, зоперував і друге. За приміром д-ра Франческеті пішли й інші лікарі. Виявилося, що найкраще перещіплювати роговку мужчини жінці та роговку з правого ока на ліве око.

ДИВОГЛЯДИ.

ПАНЧОХА РЯТУЄ ЧОЛОВІКА ВІД СМЕРТИ.

У Пітсбурґу направляв недавно один робітник комин вавишки 60 метрів. Коли був на самій горі, руштування під ним завалилось. Він залишився на вершку комина. На те, щоб вибудувати друге руштування для його ратунку, треба було бодай день а може і два часу. Так довго він там не витримав би. Іншого способу дістатись до нього не було. Тоді він сам придумав таку штуку: стягнув з ноги вовняну панчоху, витягав з неї нитки і з них сплів шнурок, який опустив униз. До того шнурка причіпили на землі другі робітники грубу линву і він міг її потягнути до себе. Другий кінець линви прикріпили до якогось високого муру і по тій линві робітник міг злізти на землю. Так панчоха врятувала життя людині.

Спорт.

КІШПЕШТ (БУДАПЕШТ) У ЛЬВОВІ.

В днях 28. і 29. ц. м. гостимемо у Львові професійна дружина з Будапешту Кішпешт, яка розіграє першого дня змагання з репрезентацією Львова (попередять змагання України з комбін. Погонею), другого дня з Погонею (попередять змагання дружин молодших). Початок змагань в обох днях в год. 3.45 попол.

ЗА ВХІД ДО ЧЕСЬКОЇ ЛІҐИ.

В суботу 27. ц. м. грає ужгородська Русь за вхід до чеської державної ліґи з Вікторією Жіжков на грищі Славії у Празі. Вікторія Жіжков — це мабуть найсильніший противник Руси, тому добрий вислід ужгородської одинадцятки дуже скріпив би її шанси дістатися до ліґи. — В неділю 28. ц. м. грають за вхід до ліґи Градец Кральове і Батя Злін на грищі першого.

Нові книжки й журнали.

Dr. Jan Bobrzyński: „GRUBA BERTA". Nakładem Redakcji miesięcznika „Nasza Przyszłość". Warszawa 1936.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича.
Надвірна:
27. VI. Циганський барон.
28. VI. Німа теща.
Делятин:
29. VI. Дівча з Маслосоюзу.
30. VI. Лев з Абісинії.
1. VII. Інваліди.
2. VII. Циганський барон.
3. VII. Німа теща.

Український Мол. Театр. „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.
Ходорів.
25. VI. „Дума про Нечая".
26. VI. „Голгота".
Бурштин.
27. VI. „Марюс".
28. VI. „Голгота".
29. VI. „Ой не ходи Грицю (нова постановка).

З Бурштина театр вступить до Галича і Єзуполя.

Великий Театр:

Четвер, 25. VI. год. 8. веч. Аб. 20. „Гарна історія".

Пятниця, 26. VI. Аб. 20 Бонові знижки важні „На Личакові".

Субота, 27. VI. год. 8. веч. Аб. 19. Виступ Софії Чапілінської „Гарна історія".

Неділя, 28. VI. год. 3.30 поп. Аб. 19. Ціни нормальні. Виступ Софії Чапілінської „Гарна історія"; год. 8. веч. Аб. 20. „На Личакові".

Понеділок, 29. VI. год. 3.30 поп. Аб. 20. Ціни нормальні „На Личакові"; год. 8. веч Аб. 19. Виступ Софії Чапілінської „Гарна історія".

Театр Ріжнородностей:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „В погоні за щастям".
АТЛЯНТИК: „Д-р Ікс".
ВАНДА: 1) Вередлива Маріета", 2 „20 літ в Сінґ-Сінґ".
ГРАЖИНА: „Додик на фронті", „Марнотравний син".
КАСІНО: „У тіні гільотини".
КОПЕРНИК: „Роберта".
МАРУСЕНЬКА: „Любчик власної жінки".
МІРАЖ: „Бабуня", „Вибухова бльондинка".
МУЗА: 1) „Бригада відважних", 2) „Мужчини водіють мужаток".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Сеньоріта в масці".
ПАН: „Чотирьох і пів мушкетерів".
РАЙ: „Фраскіта" оперетка.
СВІТ: „Фраскіта" оперетка.
СТИЛЕВЕ: „Таємнича дама" і ревія.
ТОН: „Зацькована" з Сільв. Сідней.
УТІХА: „Авев" і ревія.
ХИМЕРА: „Без прізвища".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Єгипет.

Закордонне радіо.

Пятниця, 26. червня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10, 21.20, 22.10 Концерт, 19.30 Мішаний хор, 20.30 „Граючий Відень" муз. авд., **Прага** (470,2) 16.10 Орх. концерт, 20.30 Симф. „Фавст" Ліста, **Париж** (1648) 17.30 Концерт симф. орх., 20.00 „Музика в Тріянон у Марії Антоанети" солісти, 22.45 Концерт, **Білгород** (437,3) 13.15 Пісні, 16.00 Нар. мельодії, 17.00 Скрипка, **Берлін** (356,7) 14.15 Барвна музика, 21.00 Щось для кожного, орх., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.15 Фантазія ц-дур Шумана, 20.10 Глюк-Бетовен-Р. Штравс, орх. концерт, **Лийпціг** (382,2) 18.00 Велике попурі вальсів, 19.00 Вечірня музика, 19.30 „Вільний стрілець" оп. Вебера, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 17.00 Солісти, 19.45 Дівчата співають, **Будапешт** (549.5) 12.00 Віольончеля, 13.00 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика. 20.00 Камер. музика, 22.40 Концерт орх., **Мілано** (368,6) 11.40 Розр. музика, 17.15 Танкова музика 21.30 Солісти, сопран, мепосопран, **Рим** (420,8) 13.10 Популярна музика, 17.15 Вок.-інстр. концерт, 20.35 „Іль ре, де Торі е ді Альфієрі" оп. Льоціп.

Субота, 27. червня 1936.

Відень (506,8) 15.35 Концерт хору, 19.30 Розр. концерт, Арамеско тенор, 22.35 Регерові пісні відсп. Еріка Рокита, **Брно** (325.4) 18.15 Концерт діточого хору, 21.15 Мандрівка по Болгарії, вес. радіофільма, **Прага** (470.2) 16.50 Форт. рес таль, 20.45 Концерт „Муз. розривки", **Париж** (1648) 11.00 Легка музика, 15.00 Для дітей, 20.00 Спів. ресіталь Жанини Латіно, 20.45 „Сальоме" траг. Вайльда, муз. Марльота, **Білгород** (437,3) 20.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 8.20 Форт. музика, 14.15 Весела подорож. орх., **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.00 Концерт, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. танки й пісні, **Мінхен** (450,4) 11.00 Музика для села, 15.15 Клявесинові твори Баха, 19.40 Німецькі танки Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17.00 Сальон музика, 20.00 Від Офенбаха до Абрагама, **Мілано** (368,6) 11.30 Тріо, 17.15 Популярна музика, 20.35 „Ле Астуціє ді Бертольдо" оп. Ферарі Трекапе, **Рим** (420.8) 13.15 Легка музика, 21.45 Всячина, Танкова музика.

Львівське радіо.

Пятниця, 26. червня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.30 Програма, 7.35 Трохи інформацій, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт сальон. орх., 12.50 Домашне господарство 12.55 Туристичний інформатор. 13.00 Життя товариств, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка з хорими, 16.00 Пісня туги, гр. пл., 16.25 Пісні в виконанні вок. квартету, 16.45 Польська культура, 17.00 Шведські мельодії, камер. орх, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Каюком вздовж Дністра, 18.10 Легка музика з гр. пл., 18.25 Програмова скринька, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклямовий концерт, 18.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.00 Е. Догані: Форт. квінтет ц-моль оп. 1., 19.30 Муринські пісні відсп. Йос. Кондрат у супр. форт., 19.45 „Пісонька Фортунія" оперетка Й. Офенбаха, 20.30 Кайтусеві жарти, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Симф. концерт, 22.00, 22.05 Спортові вістки, 22.15 Пісні про цвіти, відсп. Геслер-Стоковська в супр. форт., 22.40 „На добраніч", гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

Субота, 27. червня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.30 Програма, 7.35 Трохи інформацій, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Легка музика, орх., 12.50 Домашне господарство, 12.55 „Блудне коло" фейл. Гаорта, 13.05 Полудневий денник, 14.30 Концерт орх., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Авд. для дітей про моря, 16.05 Концерт солістів, форт., скр., 16.30 Блискавкова подорож на „Бурі", 17.05 Новини з гр. пл., 17.45 Окраїнне містечко, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Пісоньки й оп. арії в вик. Евг. Ласовської, в супр. форт., 18.25 Актуальний фейлетон, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклямовий концерт, 18.50 Репортаж із пристані воен. маринарки на Оксиві. 19.05 Концерт сальон. квартету, 19.30 Оп. фрагменти, симф. орх., Будзішевська сопр., Добош тенор, 20.15 Здет польських співаків зі закордону. 20.45 Вечірній денник, 20.55 Промова контрадмірала Свірського з наг. Свята моря, 21.00 Музична мозаїка, 21.30 Пустинник Х . століття, жарт, 22.00, 22.05 Спортові вістки, 22.15 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Юрандів хор співає пісоньки, 23.30 Закінчення авдиції.

Радіокутик.

ЛІТНІЙ КОНКУРС „ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ".

„Польське Радіо" оголосило великий літній конкурс з незвичайно цінними нагородами. Серед них: авто-лімузіна, безплатна подорож до Ню Йорку, до Палестини, люксусові радіові апарати, побут у краєвих курацийних місцевостях і ін. На ці нагороди призначили 25.000 зол.

Право участи в конкурсі мають всі радіослухачі, які в червні, липні і серпні ц. р. будуть без перерви радіоабонентами „Польського Радія."

Конкурс полягає в тому, що треба подати докладну дату, годину і хвилину, пропагандової авдиції, яку подасть „Польське Радіо" в Радіовоі Вистави (в пополудневих годинах), організованої в рямах Вистави Металевого Промислу. Ця авдиція буде надана в днях від 10. до 30. вересня ц. р.

Листи треба надсилати на поштових картках під адресою: „Польське Радіо", Мазовєцка 5. Літній конкурс „Польського Радія", — в терміні від 1. червня до 31. серпня ц. р.

Речинець пропаґандової авдиції відомий тільки начальному директорові „Польського Радія" і находиться у залякованій коперті у нотаря

ПІДГОТОВА ДО ОЛІМПІЙСЬКИХ ЗМАГАНЬ.

Німецьке радіо робить приготовлення до літніх Олімпійських Змагань при помочі Міжнародньої Радіової Унії в Женеві і в порозумінні з закордонними радіофоніями.

Кількість закордонних справоздавців буде так велика, що не всі зможуть одночасно промовляти. В деяких випадках, коли в якійсь країні існує кілька радіових товариств, на цілу мережу буде надавати тільки один репортер. Загалом передбачене надавання від 2.500 до 3.000 радіових справоздань.

Цілковиту німецьку програму від 1. до 16. серпня надаватимуть з національної стації „Дейчляндзендер". Роля регіональної берлінської стації буде обмежена до відомостей і уступів з кружків, награних підчас дня.

Відповідно до величезного засягу Олімпіяди, будуть численні догоди для справоздавців. Нпр. на центральному стадіоні приготовлено 9 догідних обсерваційних пунктів, з яких від 5 до 20 справоздавців зможуть одночасно надавати. Яких 90 мікрофонових пунктів порозкидано по Берліні на ріжних стадіонах.

Передбачено висилку коло 200 трансмісій денно. Кульмінаційний пункт має становити день 8. серпня, коли одночасно будуть надавати 70 трансмісій.

ТЕНДЕНЦІЇ РАДІОЕЛЕКТРИЧНОГО ПРОМИСЛУ.

Економічна криза змушує продавців радіоурядження до обниження в якнайбільшій мірі цін приймачів, які в порівнанні з цінами перед кількома роками, знизилися на 8 або на 10 разів.

Коли порівняємо нпр. самоходовий ринок з радіовим, то ствердимо, що ціни самоходів, без огляду на їх нечувану популяризацію, не знизилися так значно. Таким чином популяризація радія не є одинокою причиною зниження цін радіоапаратів у такому значному розмірі. Це треба приписати ужиття до конструкції апаратів дешевшого, дещо гіршого матеріялу.

У приймачах, виставлених на Париських Торгах, можна зауважити тенденцію до збільшення таблиці зі скалою, на якій виписано стації, для влегшення наставлювання і регулювання апарату на відповідну хвилю.

НИЩЕННЯ СТАРИХ ПРИЙМАЧІВ.

В Австрії, у присуті представників Т-ва промислу і радіової торговлі, знищено при помочі спеціяльної праси понад тисячу штук старих приймачів, які вплинули у зв'язку з великою акцією заміни, провадженою фірмою „Філіпс".

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У пятницю 26. червня о год. 12.55 — бесіда на тему забезпечення будинків від громів.

У суботу 27. червня о год. 12.55 — бесіда п. н. „Про помилки і страти при годівлі худоби".

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

Гроші.

Купно — продаж: Бельги бельг. 89·90—89.50, Доляри американські 5.31%—5.28%, Доляри канадійські 5·29 — 5.23, Фльорени голянд. 359.72 — 358.00, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.14 — 172.30, Фунти англ. 26.60 — 26.52, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 19.19—19.50, Корони данські 119.19, 118.35, Корони норв. 134.23—133.25, Кор. шв. 137.73—136.75, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.77—11.60, Марки нім. 137 — 132, Пезети еспан. 63.00—61.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. сріблі 145—140.

Акції.

Банк Польський 101, 100, Цукор 28.00, Лільпоп 12.80, 12.90, 12.75.

Папери.

5 прц. пов. зал. 50.10, 6 прц. пов. дол. 50, 5 стаб. 52.25, 69 серії 78.50, пов. конверсійна 51.50—51.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 25-го червня н. р. кооператива платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	1.95 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.00 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням две зачет	2.00 „
1 л. молока	0·13 „
1 к. яєць	2.60 „

Тенденція на масло і на яйця сильна на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 25. VI. н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індики, індички 1. кл.	1.00 зол.
Качки товщені 1. кл., ваги щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Курки молоді без остріг 1. кл.	1.00 „
Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.10 „

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймаємо.

Ціни денні: тенденція на курята знижкова, на індики, качки, курки хвилево вдержана.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
1 „ „ на першій сторінці .	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	250·—
„ „	1/4	130·—
„ „	1/8	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.